

Datum
2020-05-24
Handläggare
Maria Hellsten

Dnr
813-2020
Direkt
010-698 60 02

Mottagare
Miljödepartementet
Klimatenheten

Yttrande över betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4)

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Vägen till en klimatpositiv framtid. Myndigheten lämnar här följande yttrande, begränsat till frågor som berör HaV:s ansvarsområde.

Generella synpunkter

- HaV ser klimatomställningen som angelägen eftersom hav och sötvatten påverkas av klimatförändringen. Koldioxid bidrar även till havets försurning, som även denna påverkar marina miljöer och näringar.
- HaV delar betänkandets uppfattning att kompletterande åtgärder kommer vara viktiga för att uppfylla de klimatpolitiska målen till 2045.
- Inom området LULUCF redogörs för behovet av ökad kolinlagring på jordbruks och skogsmark. Då beskogning, återvätning och agroforestry påverkar hydrologin och vattenmiljön är det viktigt att även HaV inbjuds till att delta i arbetet med att utforma kriterier för vilken mark som ska tas i anspråk för dessa åtgärder för att säkerställa att åtgärderna inte försvårar möjligheten att uppnå vattenrelaterade miljömål.
- Utredningen nämner algodling som en möjlig kompletterande åtgärd men lämnar därvidlag inga förslag. Havsbaserad algodling är internationellt under mycket stark utveckling, pga dess multipla nyttor, och har bedöms på sikt kunna få betydelse även för koldioxidbalansen. Mot bakgrund av detta och den stora utmaning som de klimatpolitiska målen innebär tycker HaV att utredningen borde kompletteras med ett förslag om att utreda algodling som en möjlig kompletterande åtgärd.
- Myndigheten vill även understryka det viktiga arbetet med att skydda och restaurera kustekosystem såsom ålgräsängar som bidrar till bevarande av naturliga koldioxidsänkor. Ålgräsängar har en förmåga att lagra kol som är många gånger större än vad man finner i skogsmiljöer på land. Åtgärden är nämnd av utredaren men det finns inga konkreta förslag på hur det ska göras. Internationellt och vetenskapligt har man identifierat sk Blue Carbon, dvs

kustekosystemens förmåga att ta upp och lagra koldioxid från atmosfären, som mycket väsentlig för frågan om minskad klimatpåverkan. Som exempel kan nämnas att makrolager som täcker mindre än 1 % av havens yta har uppskattas bidra till att ca 7 % av de globala koldioxidutsläppen försvinner ur kretsloppet årligen. Betydelsen av kust och hav som kolsänkor behöver utredas vidare. Särskilt rehabilitering och skydd av påverkade bottnar utmed kustzoner och i havsmiljö kan bidra till att fungera som kolsänkor och till ökad biodiversitet som habitat för fiskar och andra marina djur. Frågeställningarna har betydelse för Sverige regionalt men också globalt och då särskilt i utvecklingsområden.

- Myndigheten vill i sammanhanget lyfta fram viktiga förutsättningskapande arbete för förnybar energi, exempelvis miljöanpassning av vattenkraften och att skapa förutsättningar för förnybar energi till havs genom havsplanering.

Avseende utredningens förslag om kompletterande åtgärder för genomförandet av kontrollstationer och där Naturvårdsverket föreslås få ansvar för sammanställandet i samverkan med Statens Jordbruksverk, Energimyndighet och Skogsstyrelsen bör också Havs- och vattenmyndigheten tillfrågas. Då klimatförändringarna påverkar vattenmiljön är det rimligt att vi involveras i frågan.

I övrigt har Havs- och vattenmyndigheten inga invändningar mot utredningens förslag.

I sammanhanget kan nämnas det regeringsuppdrag som myndigheten har tilldelats avseende internationellt arbete mot övergödning med att bl a föreslå ett handelssystem för utsläppsrätter. Uppdraget kopplar till utredningens förslag om att Sverige bör driva frågan om att alla transporter av koldioxid för lagring ska ingå i EU:s utsläppshandelssystem.

Havs- och vattenmyndigheten har inga synpunkter på författningsförslagen i betänkandet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Jakob Granit efter föredragning av stabschefen Maria Hellsten. I föredragningen i övrigt har deltagit tf avdelningschefen Thomas Klein.

Jakob Granit

Maria Hellsten